

Nr 45.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående försäljning av den s. k. Getgården i Skinnarbyn i Bygdeå socken av Västerbottens län; given Stockholms slott den 23 januari 1931.

Kungl. Maj:t vill härmed, under återopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över försvarsärenden för denna dag, föreslå riksdagen att bifalla det förslag, om vars avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen hemställt.

GUSTAF.

Carl Ekman.

Utdrag av protokollet över försvarsärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 23 januari 1931.

Närvarande:

Statsministern EKMAN, ministern för utrikes ärendena friherre RAMEL, statsråden GÄRDE, HAMRIN, VON STOCKENSTRÖM, STADENER, GYLLENSWÄRD, LARSSON, HOLMBÄCK, JEPPSSON, HANSÉN, RUNDQVIST.

Chefen för försvarsdepartementet, statsministern Ekman anför:

I skrivelse till statsrådet och chefen för försvarsdepartementet den 9 januari 1930 hava lantförsvarets markkommitterade gjort framställning om försäljning av den s. k. Getgården i Skinnarbyn i Bygdeå socken av Västerbottens län samt därvid anfört följande.

Den s. k. gamla exercisplatsen eller Getgården i Skinnarbyn i Bygdeå socken av Västerbottens län torde utgöra en förutvarande kompaniövningsplats för Bygdeå kompani av Västerbottens fältjägarrekår, men hade sedan länge icke tagits i anspråk för några militära ändamål. Området torde emellertid få anses stå under chefen för Västerbottens regemente, ehuru några åtgärder för dess förvaltning icke syntes hava vidtagits, liksom kronan ej heller åtnjutit några inkomster av detsamma. Dess areal uppginge enligt laga skifteshandlingarna för Skinnarbyn till 6.30 kvadratrev eller 0.5553 hektar.

Bihang till riksdagens protokoll 1931. 1 saml. 39 häft. (Nr 45.)

Anledningen till att området icke försålts eller att annan åtgärd för dess disposition icke vidtagits, torde få sökas i att kronans äganderätt till detsamma icke vore fullt klar. Några handlingar, som visade kronans förvärfv av detsamma eller som eljest styrkte kronans äganderätt, vore nämligen icke kända.

Av kommitterades skrivelse bilagda utredningar av vederbörande överlantmätare och kammarkollegiets förutvarande lantmäteriarivarie framginge emellertid, att området vid de skiftesförrättningar, som sedan 1760-talet och fram till och med laga skiftet 1858—1859 övergått Skinnarbyn, utlagts med i huvudsak samma läge och areal som vid sistnämnda förrättning och upptagits bland från skiftet undantagen mark med anteckning angivande dess karaktär av exercisplats, ävensom att icke vid någon av dessa förrättningar beslut av skiftesdelägarna fattats om dess avsättande av oskift. Området hade sålunda varit utlagt till exercisplats före den första kända skiftesförrättning, som övergått Skinnarbyn. Överlantmätaren hade ansett detta utgöra ett tillräckligt bestyrkande av områdets krononatur. Kammarkollegiets lantmäteriarivarie åter hade ansett, att av tillgängliga uppgifter rörande avvitrningen av Skinnarbyn kunde slutas, att det inom byns gräns varande området icke fullt motsvarat det utmål, som vid avvitrningen blivit byn tillerkänt, samt att på grund härav och då något stadgande icke funnits om avsättande vid avvitrningen för kronans räkning av mark till exercisplats, byområdet i dess helhet och sålunda jämväl ifrågavarande område blivit tillagt hemmanen i byn.

För egen del hade kommitterade, då berörda område vore av ringa värde och dess bibehållande i kronans ägo torde medföra, att förvaltningsapparaten vid olika tillfällen betungades med ärenden, vilka icke syntes komma att stå i någon rimlig proportion till den av desamma härflytande nyttan, funnit det angeläget att om möjligt på ett enkelt sätt avveckla kronans tvistiga äganderätt till området.

Vid underhandlingar, som kommitterade genom landsfiskalen i orten i sådant syfte inlett, hade kommitterade fått emottaga anbud å området dels från flertalet av byamännen i Skinnarbyn gemensamt, vilket anbud lydde å 50 kronor, dels ock från en handlande Th. Jonsson i Skinnarbyn, vilket senare anbud lydde å 250 kronor. Jonsson hade på förfrågan förklarat sig vidhålla anbudet även under förutsättning, att kronan fritoge sig från all hemulsskyldighet samt från skyldighet att tillhandahålla andra fångeshandlingar än köpebrev.

Enligt uppgift från landsfiskalen kunde området anses äga ett värde av 300 kronor. Något taxeringsvärde syntes icke vara åsatt detsamma.

Det av byamännen i Skinnarbyn avgivna anbudet ansåge kommitterade för lågt, medan däremot det av Jonsson avgivna anbudet torde kunna anses skäligt med hänsyn till de risker, som föreläge. Kommitterade hemställde därför, att området i fråga måtte försäljas till Jonsson mot en köpskilling av 250 kronor samt under villkor, att kronan fritoge sig från all hemulsskyldighet samt från skyldighet att tillhandahålla andra fångeshandlingar än köpebrev, varjämte köparen ensam borde gälda med köpet och lagfarten förenade kostnader.

Sedermera hava markkommitterade med skrivelse den 22 januari 1930 överlämnat en av tre personer »för Skinnarbyns byamän» undertecknad skrivelse, däri anförts följande.

Genom landsfiskalen i distriktet hade byamännen i Skinnarbyn på sin tid mottagit uppmaning att till markkommitterade inkomma med anbud angående inlösen av den forna kompaniövningsplatsen Getgårdan. Vid det sammanträde, som i anledning därav hölls för att besluta om storleken av

det anbud, som skulle avgivas, hade byamännen givetvis tagit under övervägande alla med ärendet förknippade omständigheter. Enligt byamännens uppfattning, vilken vore stödd på handlingar, som funnes angående platsen ifråga, vore densamma att betrakta som en byns samfällighet, i alla händelser med bättre rätt än kronans. Härom kunde ju emellertid tvistas, och någon dyrbar process kunde saken ej vara värd vare sig för kronan eller byamännen. Byamännen hade emellertid beslutat att stanna vid ett anbud av 50 kronor, då de med anledning av formen på kommitterades skrivelse levat i den uppfattningen, att hela inlösningsförfarandet borde betraktas mera som en formsak än som en verklig utlösen av markvärde. Genom tidningarna hade de emellertid erfarit, att Th. Jonsson i Skinnarbyn avgivit anbud å 250 kronor, och att detta anbud av kommitterade förordats till antagande.

Byamännen kände sig illa berörda av att förord lämnats för försäljning till en enskild person, utan att de själva blivit satta i tillfälle att närmare pröva, huruvida högre anbud bort från deras sida avgivas, detta desto mera som en dylik åtgärd just vore ägnad att åstadkomma uppslitande tvister inom byalaget. Då de önskade bibehålla sin äganderätt okränkt, hade de nu höjt sitt anbud upp till det belopp, vartill området tidigare värderats av landsfiskalen, och förväntade därvid, att kommitterade med hänsyn till byamännens obestriddligen berättigade anspråk på marken, upptog detta förnyade anbud till prövning och gäve detsamma förord.

För egen del hava markkommitterade i anledning av berörda framställning anført, att, då byamännen sålunda avgivit ett fullt tillfredsställande anbud, kommitterade ansåge, att avvecklingen av kronans rätt till ifrågavarande område genom en försäljning till byamännen vore att föredraga. Kommitterade förordade för den skull, att Getgårdan försålles till byamännen i Skinnarbyn mot den erbjudna köpeskillingen av 300 kronor.

Vidare hava markkommitterade med skrivelse den 3 februari 1930 överlämnat en förnyad framställning i ämnet från Th. Jonsson, däri denne förklarat sig villig höja sitt tidigare gjorda anbud å området till 400 kronor.

Med anledning av sistnämnda framställning hava markkommitterade, utan att frånträda sin tidigare uttalade mening om lämpligheten av rådets avstående till byamännen i Skinnarbyn mot en ersättning av 300 kronor, anmält, att enligt vad de under hand inhämtat det påfallande starka intresset för ett förvärv av ifrågavarande område icke torde hava förorsakats av det värde detsamma i och för sig kunde äga utan sammanhängande med frågan om dess eventuella utnyttjande såsom skollustomt. Under sådana omständigheter hade kommitterade funnit sig böra förorda, att riksdagens medgivande inhämtades till rådets avstående mot ett lägsta pris av 300 kronor eller eventuellt utan angivande av belopp samt att åt länsstyrelsen därefter uppdroges att efter eget beprövande avyttra området.

Arméförvaltningens fortifikationsdepartement har i utlåtande i ärendet den 29 januari 1930 efter hörande av militärbefälhavaren för övre Norrland förklarat sig intet hava att erinra mot att ifrågavarande fastighet avhändes kronan för en köpeskillning av 300 kronor. Emellertid syntes försäljningsfrågan icke böra upptagas till definitiv behandling, förrän samtliga byamän i Skinnarbyn fått tillfälle att yttra sig i ärendet.

Vidare har *kammarkollegium* i utlåtande den 23 maj 1930 tillstyrkt för säljning av området i fråga till den högstbjudande med det förbehåll, att Kungl. Maj:t och kronan icke iklädde sig annan hemulsskyldighet än återbäring av köpeskillingen.

Av vid sist omförmälda utlåtande fogade handlingar framgår, att J. E. Lundmark i Rickleå, Bygdeå, i skrivelse den 12 februari 1930 till länsstyrelsen i Västerbottens län erbjudit sig att för Getgärdan erlagga en köpeskillning av 520 kronor.

Departements-
chefen.

Då kronan icke vidare torde hava något behov av ifrågavarande markområde, och då dess bibehållande i kronans hand för framtiden endast torde komma att medföra kostnader för områdets förvaltning m. m. utan motsvarande nytta, finner jag mig böra tillstyrka, att kronans rätt till detsamma nu avvecklas. Såsom handlingarna i ärendet utvisa, hava köpeanbud å området inkommit från olika håll, varvid de såsom köpeskillning erbjudna beloppen rätt väsentligt varierat. Med hänsyn till förekomna omständigheter torde det icke vara lämpligt att nu fixera något bestämt köpeskillingsbelopp, utan synes riksdagens medgivande böra utverkas till en försäljning av området på de villkor, Kungl. Maj:t kan finna skäligt bestämma, börande det därvid vara Kungl. Maj:t obetaget att, för den händelse byamännen i Skinnarbyn önska förvärva området, avyttra detsamma till dem mot en köpeskillning ej understigande 300 kronor. På sätt kammarkollegium föreslagit synes kronan vid försäljningen böra fritagas från varje annan hemulsskyldighet än återbäring av för området erlagd köpeskillning, för den händelse detsamma framdeles skulle komma att frändömas den blivande köparen. Uppkommande kostnader för erhållande av lagfart å området böra bekostas av köparen.

I överensstämmelse med vad tidigare i liknande fall ägt rum, torde köpeskillingen böra tillgodoföras lantförsvarets fond för byggnader och andra försvarsändamål.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva, att förut omförmälda markområde om 6.³⁰ kvadratrev eller 0.5553 hektar må försäljas mot den köpeskillning och på de villkor i övrigt, Kungl. Maj:t kan finna skäl bestämma, samt

att köpeskillingen tillgodoföres lantförsvarets fond för byggnader och andra försvarsändamål.

Till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställan behagar Hans Maj:t Konungen lämna bifall samt förordnar, att proposition av den lydelse bilaga vid detta protokoll utvisar skall avlätas till riksdagen.

Ur protokollet:

A. Lindman.